Naturstyrelsen

**Til medlemmer af bestyrelsen for Naturnationalpark Almindingen**

Bornholm
Jnr: 24/01587
Ref. GEAMA
3. september 2026/ tilføjelse 7. oktober 2026

# Referat af 9. bestyrelsesmøde 31. august.2026 kl. 15-17.30.

**Til stede:**
Laila Kildesgaard, formand
Ann-Sofie Olsen, Bornholms Køreselskab
Flemming Torsten Sørensen, DGI
Anne Thomas, Bornholms Regionskommune
Jesper Lindqvist, Forsvaret
John Holm, Dansk Ornitologisk Forening
Kim Kock-Hansen, NaturBornholm
Kurt Jensen, Dansk Islandshesteforening
Kurt Pedersen, Viskeledshus
Michael Stoltze, Danmarks Naturfredningsforening
Miriam Asvarish, Dansk Orienteringsforbund
Thor Kure, Bornholms Landbrug & Fødevarer
Simon Lambrecht, Destination Bornholm

**Afbud:**
Claus Clausen, DIF (ikke længere medlem)

**Forfald uden afbud:**
Jan Dahl, Bornholms Travselskab
Hanne Funch, Dansk Ride Forbund
Ulrik Tjørnelund Hansen, Friluftsrådet
Peter Loth Sejersen, Danmarks Jægerforbund
Simone Azalie, Gruppen Bornholm – nej tak til indhegningen af Almindingen NNP

**Naturstyrelsen:**
Søren Friese, Naturstyrelsen
Georg Ask Marker, Naturstyrelsen

## 1. Velkomst ved formanden

Formanden bød velkommen og introducerede nyt medlem for Bornholms Regionskommune: Anne Thomas.

## 2. Godkendelse af dagsorden

Dagsorden blev godkendt.

## 3. Behandling af indkomne punkter

### 3a: Bornholms Landbrug og Fødevarer

Thor Kure orienterede om, at den største bekymring i BLF var udslip af kronvildt fra naturnationalparken, da en fri bestand af kronvildt på Bornholm vil medføre markskader. BLF ønskede derfor at vide mere om, hvordan NST forholder sig ved et evt. udslip af kronvildt og bison, samt om hvordan man vil sikre hegnets funktion ved fx storm, kraftig sne eller andet ekstremvejr.
Der var desuden et ønske om, at der kan komme en kørelåge til hestevogn på østsiden af naturnationalparken, da der potentielt kan blive behov for hestevognstrafik den vej.

Søren Friese svarede: For kronvildtets vedkommende vil der gælde den almindelige jagttid på evt. undslupne individer. Derfor er forventningen, at kronvildt hurtigt vil være bortskudt. Bison kan aflives eller bedøves af Naturstyrelsen. Der etableres tilsynsspor langs hegnet, så dette nemt kan tilses med køretøjer, og så man kan komme til at reparere det. Færiste kan spærres hvis de fyger til med sne. Der forventes ikke udslip, da der gennem de 14 år bisonprojektet har kørt ikke har været en eneste undsluppen bison. Selv hvis der kortvarigt skulle være hul i hegnet fx i forbindelse med stormfald er chancen for udslip lille, da dyrene hurtigt vænner sig til afgrænsningen. NST er opmærksomme på, at der ved NNP Fussingø og især NNP Gribskov har været systematisk og groft hærværk på hegn, låse mv.

I forhold til forslaget om en ekstra kørelåge på østsiden, så er det en postgang for sent, da bestyrelsen har været inddraget i dette og planlægningen er gået videre. Proces og mulighed for input fra projektgruppen, og senere bestyrelsen, ift. afdækning af friluftsbehov, herunder hestevognskørsel startede i 2021.

Bestyrelsen indstillede at Naturstyrelsen fremsender beredskabsplan vedr. undslupne dyr og hegnstilsyn til bestyrelsen, når den færdig version foreligger.

### 3b: Gruppen Bornholm – nej tak til indhegningen af Almindingen NNP

Forslag om at Bestyrelsen beslutter at indstille til ministeren, at NNP Almindingen etableres uden hegn.
Formanden konstaterede, at gruppens repræsentant i bestyrelsen ikke var mødt op for at motivere forslaget, og at det nu er længe siden, at bestyrelsen har godkendt en projektplan med hegn. Kurt Jensen bemærkede, at hegn allerede var besluttet før bestyrelsen blev nedsat, og det aldrig har været en mulighed at ændre. Det blev vedtaget, at punktet ikke bringes til afstemning.

## 4. Resultaterne fra bioblitz 6. juni (orientering)

Georg Ask Marker orienterede om resultaterne af bioblitzen, og at bioblitzer primært skal ses som et formidlingsmæssigt greb, der kan være med til at udbrede kendskab og begejstring. Den egentlige overvågning af udviklingen i naturnationalparkerne foregår gennem det professionelle og systematiske moniteringsprogram samt NOVANA.
Bioblitzen blev et pilotprojekt under det nye, tiårige naturformidlingsprojekt Vores Vilde Natur, og erfaringer blev delt med de øvrige projektpartnere. Yderligere info om bioblitzen+Vores Vilde Natur kan ses i præsentationen fra bestyrelsesmødet (bilag 1).

## 5. Skovtur

Da mødet på grund af vejret var rykket fra Hareløkkerne til jagtstuen ved Koldekildehus, blev det besluttet at rykke aktiviteten til efter pkt. 8. Georg Ask Marker viste rundt på det der bliver naturnationalparkens korteste nye markerede vandrerute, Rådyrstien. Der orienteredes om at det kommende interaktive eventyr, som er knyttet til ruten, vil kunne findes i appen Natureventyr. Natureventyr med hovedpersonen Gro bliver et tilbagevendende formidlingstiltag i alle naturnationalparkerne. I eventyret i Almindingen møder Gro bl.a. de underjordiske og en bison.
Der orienteredes undervejs om principperne for arbejdet med markerede ruter: En kuratering af interessante og afvekslende naturoplevelser, som samtidig kan hjælpe med at nudge store dele af den gående trafik til at bevæge sig på steder, hvor den påvirker naturen mindst mulig.

## 6. Forslag om at rykke næste bestyrelsesmøde fra 26. oktober til 2. november (beslutning)

Formanden trak punktet tilbage. Næste bestyrelsesmøde er derfor fortsat 26. oktober 2026.

## 7. Meddelelser (orientering)

Formanden orienterede om, at Claus Clausen (DIF) er udtrådt af bestyrelsen, både begrundet travlhed og uenighed vedr. nye takster for erhvervsmæssige aktiviteter, som Naturstyrelsen har indført i år.

Naturnationalpark Gribskov indvies 13. september, og formanden deltager.

Formændene for NNP-bestyrelserne skal mødes, og formandens input til diskussionerne vil handle om, hvad man kan lære af NNP'erne i forbindelse med den store arealomlægning der er i gang i forbindelse med Den Grønne Trepart.

Søren Friese orienterede om, at NST fortsat afventer afgørelse af en sidste klage over screeningsafgørelse. Klagen ligger i Miljø- og Fødevareklagenævnet, og forventningen er, at den afvises, da det har været resultatet af lignende klager. Hvis klagen afvises, er Naturstyrelsen klar til at gå videre med udbud, etablering mm. men meget afhænger af årstiderne, da bl.a. fuglenes yngleperiode lægger nogle begrænsninger på, hvornår på året de forskellige anlægsaktiviteter kan gennemføres. Håbet er, at man kan åbne ultimo 2027.

Naturnationalparkerne har fået ny minister, Maria Reumert Gjerding (SF). Naturstyrelsen ligger nu under Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd, hvor ministeren er Christian Rabjerg Madsen (S).

Aftaler med Forsvaret er stort set på plads, og imødekommer Forsvarets behov.

NST har dialog med Fødevarestyrelsen om import af flere bisonkøer for at supplere bestanden. Siden NST sidst importerede europæisk bison er Danmark blevet erklæret fri for kvægsygdommene BVD og IBR. Det medfører restriktioner ved import fra lande, som ikke er fri for sygdommene – hvilket er tilfældet de steder, der umiddelbart er overskudsdyr til eksport. Der kræves månedlig blodprøvetagning fra de importerede dyr i et år, hvilket ikke er foreneligt med god dyrevelfærd, når det gælder vilde dyr som europæisk bison. Naturstyrelsen er i dialog med FVST om en dispensation fra kravet, hvis det på anden vis kan sikres, at risikoen for sygdomsimport er minimal. Bison har ikke fået kalve i år. Det kan være tilfældigt, men kan også skyldes, at den nye førertyr ikke er fertil – NST er opmærksomme på dette og holder øje med situationen.

## 8. Eventuelt

Anne Thomas ønskede som nyt bestyrelsesmedlem at vide mere om overvejelserne vedr. dyrevelfærd i naturnationalparken, da det er et spørgsmål hun jævnligt hører. Søren Friese orienterede om, hvordan dyrevelfærden varetages i naturnationalparkerne.
Der ligger en del beskrivelser af dette på Naturstyrelsens hjemmeside, både for naturnationalparkerne: https://naturstyrelsen.dk/vildere-natur/naturnationalparker/ofte-stillede-spoergsmaal-om-naturnationalparker og for Bisonskoven: https://naturstyrelsen.dk/find-et-naturomraade/naturguider/bornholm/almindingen/bisonskoven/europaeisk-bison-i-almindingen-om-dyrevelfaerd

Miriam Asvarish fortalte, at hun er enig med Claus Clausen i kritikken af Naturstyrelsens nye takster for erhvervsmæssige aktiviteter, men har valgt at adskille det fra hendes hverv i bestyrelsen, og derfor fortsætter som medlem.

Kurt Pedersen påpegede, at Grønnevad blev ryddet for en del år siden, men at kvæget ikke kan holde opvæksten nede.

Søren Friese svarede, at det er skrevet ind i NNP-forvaltningsplanen, at området holdes åbent af landskabsmæssige hensyn, så det er muligt at foretage manuelle indgreb, for at holde opvæksten nede. Men det vil være en balance mellem biodiversitetshensyn og landskabshensyn.